

Ιερουσαλήμ, η πόλη του Θεού **(πρωτοπρεσβύτερος π. Σπυρίδων Λόντος, υπ.** **Διδάκτωρ Θεολογίας)**

/ [Πεμπουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Στη Βίβλο η Ιερουσαλήμ αναφέρεται, για πρώτη φορά ως «Σαλήμ» και ήταν υπό τη βασιλεία του Μελχισεδέκ [1]. Στο βιβλίο του Ιησού του Ναυή [2] η πόλη (Ιεβούς) ήταν στο έδαφος που κληροδοτήθηκε στη φυλή του Βενιαμίν και υπό τον έλεγχο των Ιεβουσαίων ως την κατάκτηση της από το βασιλιά Δαβίδ¹ [3]. Κτισμένη στη κεντρική οροσειρά της Παλαιστίνης, έχει ιστορία 3.000 ετών, η οποία αρχίζει το 1.000 π.Χ., όταν ο Δαβίδ την κατέστησε πολιτικό και θρησκευτικό κέντρο του λαού του Ισραήλ μεταφέροντας σε αυτήν την Κιβωτό της Διαθήκης [4]. Μία στενά οριοθετημένη περιοχή δυτικά της κοιλάδας του Τυροποιοῦ θεωρείται ή περιοχή, οπου αναπτύχθηκε η «πόλη του Δαβίδ».

Οι ανασκαφές στην περιοχή αποκάλυψαν ένα επιβλητικό οικοδόμημα, το οποίο κατά τον A. Mazar, είναι το «φρούριο της Σιών» που προϋπήρχε του Δαβίδ. Κατά την E. Mazar, ανάγεται στο 10^ο αι. π.Χ. και ενδεχομένως ήταν το παλάτι του Δαβίδ. Η ταυτοποίηση του με αυτό είναι δελεαστική, αλλά μάλλον όχι ακριβής, γιατί δεν υπάρχει ως τώρα μέθοδος να χρονολογήσει με ασφάλεια το οικοδόμημα. Η έκταση της Ιερουσαλήμ, κατά την εποχή του Δαβίδ και του Σολομώντα είναι επιπλέον σημείο αντιπαράθεσης μεταξύ των ερευνητών. Ο διάλογος εστιάζεται στο ερώτημα εάν ήταν μικρή, ασήμαντη πόλη ή η μεγαλοπρεπής πρωτεύουσα του ενιαίου βασιλείου. Ακόμη όμως και αν ισχύει το πρώτο, αυτό δεν μπορεί να σημαίνει ότι δεν υπήρχε. Η Ιερουσαλήμ της Υ.Ε. Χαλκού π.χ. εμφανίζει ευρήματα, ομολογουμένως κοινώς αποδεκτά που επιβεβαιώνουν την ύπαρξη της πόλης κατά τη συγκεκριμένη εποχή [5].

Αργότερα ο Σολομών ανήγειρε στην Ιερουσαλήμ τον περίφημο ναό του. Μετά την κατάρρευση του βασιλείου του η Ιερουσαλήμ συνέχισε την ιστορική της διαδρομή ως πρωτεύουσα του Νοτίου Βασιλείου του Ιούδα (931 π.Χ.) ως την καταστροφή της το 586 από τον Ναβουχοδονόσορα. Οι επιζήσαντες Ιουδαίοι επέστρεψαν από τη βαβυλωνιακή αιχμαλωσία το 538 π.Χ. και ανοικοδόμησαν το 516 π.Χ. το ναό του Ζοροβάβελ. Το 333 π.Χ. η πόλη καταλήφθηκε από τον Μ. Αλέξανδρο και αργότερα κυβερνήθηκε από τους Πτολεμαίους της Αιγύπτου και τους Σελευκίδες της Συρίας. Την ηγεμονία των Ασμονέων ακολούθησε η ρωμαϊκή κυριαρχία το 63 π.Χ. και ο βασιλιάς Ηρώδης έκτισε νέο ναό το 37 π.Χ. Στον ναό αυτό προσήλθε ο Ιησούς σε ηλικία 12 ετών και στη πόλη αυτή έλαβε χώρα το πάθος Του και η Σταυρική Του θυσία [6]. Μετά τη καταστροφή της το 70 οι Ρωμαίοι δημιούργησαν στρατόπεδο στο ΝΑ ύψωμά της [7]. Επί Ηρώδη επισκευάσθηκε το πρώτο τείχος και προστέθηκε δεύτερο προς βορράν της άνω πόλης. Το τελευταίο συνδέεται δυτικά με το πρώτο τείχος στην πύλη Gennath (Κήπων) και καταλήγει, στον πύργο Antonia ανατολικά, σε άμεση επαφή με τον περίβολο του Μεγάλου Ναού. Το τείχος αυτό έχει διαδρομή ορθογωνική προς Β και καμπυλούμενη προς Α. Τα ανασκαφικά δεδομένα αποτελούν το κλειδί για την κατανόηση της μορφής της πόλης κατά τη χρονική στιγμή της Σταυρώσεως του Κυρίου και την αποσαφήνιση δυστοκιών που οι πολέμιοι της θέσης αναγνώρισαν στα ιστορικά και τα θρησκευτικά κείμενα της

εποχής [8].

Το 135 η πόλη που κατέστρεψε ο Τίτος ανοικοδομήθηκε ως ρωμαϊκή από τον Αδριανό. Το 326-335 κτίστηκε ο περίφημος Ναός της Αναστάσεως με τα προσαρτήματα του. Η ιδέα να ανεγερθεί μεγαλοπρεπής ναός στη θέση του Μαρτυρίου και της Ταφής του Θεανθρώπου φαίνεται ότι δόθηκε τον Ιούνιο/Ιούλιο του 325 στην Α' Οικ. Σύνοδο της Νικαίας. Εκεί ο επίσκοπος Ιεροσολύμων Μακάριος (314-333) πρότεινε στον Μ. Κωνσταντίνο να κατεδαφισθεί ο ναός της Αφροδίτης, κάτω από τον οποίον είχαν ταφεί ο Γολγοθάς και ο Τάφος του Ιησού. Το αίτημα του έγινε αποδεκτό (Ευσέβιος Ν.Σ. 3, 28), και αμέσως άρχισαν ανασκαφές, τις οποίες φαίνεται ότι παρακολούθησε η Αγία Ελένη [9]. Αργότερα η πόλη κατακτήθηκε από τους Πέρσες (614-629) και ανακατελήφθη από τους Βυζαντινούς το 629.

Η πρώτη αρχαιολογική ανασκαφή στη πόλη του Δαβίδ έλαβε χώρα το 1867 από τον Charles Warren, ο οποίος, αφού εισήλθε στη πηγή της Γιων, ανακάλυψε μία σήραγγα-αγωγό που υδροδοτούσε τη πόλη. Ακολούθησαν οι μεγάλες ανασκαφές του R.A.S Macalister και του J.G. Dunkan (1923-25), της K.Kenyon (1961-67) και του Y. Shiloh (1978-85) [10]. Το 1995 οι R. Reich και E. Shukron άρχισαν εκ νέου ανασκαφές κοντά στη πηγή της Γιων και το 2005 στο νότιο τμήμα της πόλης του Δαβίδ. Την ίδια χρονιά η E. Mazar ανέσκαψε στη κορυφή του λόφου της πόλης. Από το 2007 οι Reich and Shukron ανασκάπτουν το τούνελ ύδρευσης της πόλης και οι D. Ben-Ami και Y. Tchekhanovets ανασκάπτουν χώρο δυτικά της εισόδου στην πόλη του Δαβίδ [11].

Η Ιερουσαλήμ με τη μακρόχρονη ιστορία της αποτελεί την ιερή πόλη για τους Χριστιανούς, αφού εκεί έλαβαν χώρα τα Άγια Πάθη του Κυρίου μας και σε αυτήν θα διεξαχθούν τα γεγονότα των τελευταίων ημερών. «Και στήσονται οι πόδες αυτού εν τη ημέρα εκείνη επί το ορός των ελαιών το κατέναντι Ιερουσαλήμ εξ ανατολών» [12]. Όπως ο Κύριος αναλήφθηκε στον Ουρανό έτσι θα έλθει πάλι [13]. «Περί δε της ημέρας εκείνης ή της ώρας ουδείς οίδεν, ουδέ οι άγγελοι εν ουρανών ουδέ ο υιός, ει μη ο πατήρ. Βλέπετε, αγρυπνείτε και προσεύχεσθε· ουκ οίδατε γαρ πότε ο καιρός έστιν».

Υποσημειώσεις:

1. Γεν. 14:18.
2. Ιησ. Ναυή 18:28.
3. Κριτ. 19: 10-12.
4. Β' Βασιλ. 6: 2-17.
5. Καραγιάννη Χ., Ιστορία του Αρχαίου Ισραήλ, Αθήνα 2012, σ. 119 και υποσημ. 444-447.
6. Καραγιάννη Χ., «Ιερουσαλήμ, η Πόλη του Δαβίδ», στο περ. Corpus, τεύχος 33 (2001), σσ. 48-49.
7. Καραγιάννη Χ., «Ιερουσαλήμ», ε.α., σσ. 56-57.
8. Λάββας Γ.Π., «Ο Πανίερος Ναός της Ανατάσεως στα Ιεροσόλυμα» στο περ. Corpus, τεύχος 60, σ. 34.
9. Λάββας Γ.Π., «Ο Πανίερος Ναός της Ανατάσεως», ε.σ., σ. 40.
10. Καραγιάννη Χ., «Ιερουσαλήμ», σ. 50.
11. <http://www.cityofdavid.org.il/en/archeology/excavations>.
12. Ζαχ. 14: 4.
13. Πράξ. 1: 11. 14.
- Μάρκ. 13:32-33.

πηγή: Εφημέριος, τεύχ. 2, Μάρτιος - Απρίλιος 2015, σσ. 30-31.